

Digitalizacija hrvatske kulturne baštine u Vojvodini

Katarina Čeliković

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata je prva i do sada jedina profesionalna ustanova u području kulture, čiji su osnivači Vlada Autonomne pokrajine Vojvodine i Hrvatsko nacionalno vijeće, tijelo manjinske samouprave. Osnovna misija Zavoda sadržana je u radu na očuvanju i razvoju kulture Hrvata u Vojvodini, od očuvanja materijalne i nematerijalne kulturne baštine, podrške u očuvanje tradicijske kulture, pa do prezentacije umjetničkog stvaralaštva i znanstvenih istraživanja. Tako određena misija uključuje i suvremene načine prezentacije baštinske građe Hrvata u Vojvodini, kao što je digitalizacija.

Kapitalni i razvojni projekt

Kulturna baština Hrvata u Vojvodini je velika, neistražena, nesistematizirana i nedostupna javnosti te se kao veliki izazov nameće učiniti je dostupnom. Ova je činjenica razlog za digitalizaciju hrvatske kulturne baštine u Vojvodini, napose što je najčešće u veoma lošem stanju i rasuta po mnogim crkvenim i privatnim pismohranama i arhivima. Nakon prvog koraka, osnivanja zavičajne knjižnice „Biblioteca Croatica“ u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata 2015., uslijedilo je prikupljanje informacija o građi i njezinom smještaju. Zavod za kulturu sačinio je radnu verziju strategije za digitalizaciju kulturno-povijesne baštine s ciljem njezina očuvanja i što veće dostupnosti.

Kapitalni projekt *Digitalizacija hrvatske kulturne baštine u Vojvodini* Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata pokrenuo je tijekom 2016. godine. Digitalizacija arhivske, knjižnične i muzejske građe Hrvata u Vojvodini i izgradnja digitalne zbirke je razvojni projekt koji će omogućiti veću dostupnost građe za buduća istraživanja i publiciranje tako stečenih znanja o hrvatskoj zajednici u Vojvodini. Projekt digitalizacije hrvatske kulturne baštine u Vojvodini

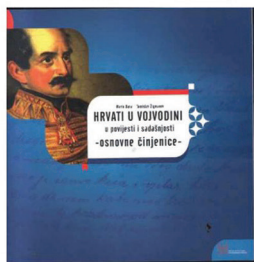

Rad na skeniranju gradiva u Zavodu © ZKVH

Digitalizirana baština

Svidi mi se Podijeli Twitaj

Digitalizacija arhivske, knjižnične i muzejske građe Hrvata u Vojvodini i izgradnja digitalne zbirke razvojni je projekt koji omogućuje veću dostupnost građe za istraživanja i publiciranje tako stečenih znanja o hrvatskoj zajednici u Vojvodini.

Razlog za pokretanje ovog dugotrajnog projekta je nedostupna i u veoma lošem stanju građa, trenutno rasuta po mnogim crkvenim i privatnim pismohranama i arhivima.

Dostupnost građe u funkciji je očuvanja pisane ostavštine, raznolike i vrijedne zavičajne građe, njene popularizacije, te zaštite izvornika od prekomjernog korištenja u okviru različitih istraživačkih projekata.

Realizaciju ovoga projekta pomoglo je Ministarstvo kulture Republike Srbije.

Mrežna stranica projekta „Digitalizirana baština“

je dugoročan, a njegov krajnji cilj je digitalizirana građa dostupna svima na portalu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (www.zkvh.org.rs).

Javno predstavljanje projekta digitalizacije u prosincu 2016.
© ZKVH

Počeci digitalizacije

Sredstva za dosadašnju realizaciju projekta Digitalizacija hrvatske kulturne baštine u Vojvodini osigurana su na natječaju Ministarstva kulture i informiranja Republike Srbije, gdje je Zavod dobio sredstva za kupnju profesionalnog skenera ATIZ BookDrive. Krajem 2016. godine javnosti je na internetskim stranicama Zavoda predstavljena „Digitalizirana baština“. Sadržaj je podijeljen na sljedeće tematske cjeline: Knjige, Periodika, Fotografije, Note (više na: <http://www.zkvh.org.rs/index.php/digitalizacija>). Internetska stranica Zavoda napravljena je prema sustavu slobodnog upravljanja sadržajem (CMS). Podržava nove jezike HTML5 i XHTML za kreiranje web sadržaja koji omogućuju da se njen sadržaj može vidjeti, osim na računalima, i na tabletima te mobilnim telefonima nove generacije. Tekstovi se nalaze u PDF formatu, mogu se preuzeti, a pretraživanje je moguće po autoru i po naslovu.

Digitalizirana građa

Tijekom godine dana rada (kraj 2016. i 2017. godine) Zavod bilježi iznimne rezultate u broju skeniranih i objavljenih sadržaja na svom internetskom portalu. Među digitaliziranim knjigama su knjige Ivana Antunovića (*Slavjan*, 1875.), Petra Pekića (*Povijest Hrvata u Vojvodini*, 1930.), Marka Čovića i Aleksandra Kokića (*Bunjevci i Šokci*, 1939.), ali i desetak knjiga Josipa Andrića, te desetak knjiga iz sakupljačkog opusa narodne književnosti Balinta Vujkova koje su objavljene uz značajne godišnjice ovih hrvatskih velikana u Vojvodini.

Stare, periodične publikacije još su nedostupnije od monografskih, a zbog prekomjernog korištenja njihova je raritetnost i nedostupnost glavna prepreka istraživačima. Stoga je digitalizacija periodike išla u smjeru onih najraritetnijih i najčešće traženih te su do sada objavljeni sljedeći naslovi: *Bunjevačko kolo: omladinski časopis za književnost i kulturu* (1933. – 1936., 15 sv.); *HORIZONTI: list za izgradnju župskog zajedništva* (1970. – 1976., 20 sv.), *Subotička Danica: kalendar* (stari tečaj 1884. – 1941., 56 sv. i novi tečaj 1971. – 2017., 35 sv.) te subotički dvotjednik *Žig* (111 brojeva).

U rubrici Note objavljeno je 13 naslova iz skladateljskog opusa Josipa Andrića.

Digitalizacija umrežuje

Zahvaljujući intenzivnoj partnerskoj suradnji s Katedrom za knjižničarstvo Ocjela za kulturologiju osječkoga Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera, Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata uključen je u projekt *Digitalizacija baštinskih knjižničnih fondova: naša nužnost i obveza* čiji je nositelj Katedra, a voditelj je doc. dr. sc. Tihomir Živić. Sredstva su dobivena na natječaju europskog konzorcija DARIAH-EU. Osim Zavoda, partneri u projektu su i Franjevački samostan u Subotici te Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Umjetnička akademija, Gradska i sveučilišna knjižnica i Muzej Slavonije iz Osijeka.

U okviru ovoga projekta digitalizirano je devet raritetnih knjiga iz franjevačke knjižnice u Subotici, a dostupne su

javnosti na internetskoj stranici Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata u rubrici *Digitalizirana baština*. Riječ je o knjigama Emerika Pavića (tri naslova), Lovre Bračuljevića (poznatog po tomu što je znatno prije Vuka Karadžića smatrao da treba pisati onako kako govorimo), Grgura Čevapovića, Antuna Mihalića, Josipa Kalasancija Mihalića, Grgura Peštalića i Ambrozija Šarčevića. Knjige spadaju u hrvatsku „raru“, odnosno raritete od iznimne važnosti za Hrvate i hrvatsku kulturu, kako u Vojvodini, tako i u Hrvatskoj i u širem europskom kulturnom prostoru. Ova su djela od velikog značaja za kulturu vojvodanskih Hrvata, jer svjedoče preko tri stoljeća dugu povijest i kontinuitet hrvatske pisane riječi na ovim prostorima. Projekt digitalizacije znači i veću vidljivost baštine ovdašnjih Hrvata, jer, kako je više puta istaknuto, knjige ne treba samo čuvati, već ih učiniti i dostupnima javnosti.

Kulturna pisana (i druga) povijest svima dostupna

Objavljujući digitalizirane sadržaje, kulturnu baštinu Hrvata u Vojvodini, u Republici Srbiji, činimo dostupnom i omogućavamo povezivanje prošlosti i sadašnjosti – stručnim i znanstvenim tematiziranjem vjerojatno će biti podignuti standardi u interpretaciji kulturne povijesti Hrvata na ovim prostorima. Da je tomu tako, svjedoče brojni posjeti objavljenim sadržajima i radost što se do sada nedostupni sadržaji tako jednostavno mogu čitati i koristiti. ■

INFO

Portal Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata: <http://www.zkvh.org.rs>.

Digitalizirana baština:
<http://www.zkvh.org.rs/index.php/digitalizacija>

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVODANSKIH HRVATA